

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 26, 2017

Nummer 26, 2017

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:2250](#) 05-09-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:2254](#) 05-09-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:2258](#) 05-09-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:2256](#) 05-09-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:2259](#) 05-09-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:2229](#) 29-08-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:2230](#) 29-08-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:2228](#) 29-08-2017

RECHTSPRAAK

Is verzending van een afschrift van de dagvaarding in eerste aanleg aan de raadsman die een verzetschrift tegen de strafbeschikking heeft ingediend, vereist?

Advocaat-generaal P.C. Vegter heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch teneinde op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

Het middel klaagt over de afwijzing door het hof van het verzoek tot terugwijzing van de zaak naar de rechtbank voor een nieuwe berechting in eerste aanleg.

Het middel berust op de stelling dat de verdachte in eerste aanleg was voorzien van rechtsbijstand door een raadsman, zodat ingevolge artikel 51 (oud) Sv een afschrift van de dagvaarding in eerste aanleg had moeten worden verzonden aan mr. S.F.J. Bergmans.

De Hoge Raad stelt voorop dat de regeling van artikel 39 (oud) Sv moet worden beschouwd als een ordemaatregel en dat een schriftelijke kennisgeving geen noodzakelijke voorwaarde vormt om als raadsman te kunnen optreden. Indien uit enig in het dossier aanwezig stuk aan de rechter of de andere justitiële autoriteiten kan blijken dat de verdachte voor de desbetreffende aanleg is voorzien van rechtsbijstand door een raadsman, behoort deze raadsman als zodanig te worden erkend (vgl. HR 19 december 2000, ECLI:NL:HR:2000:ZD2182, *NJ* 2001/161, r.o. 3.2.2).

Een appèlakte waarin is vermeld dat namens de verdachte door een advocaat het rechtsmiddel is aangewend, is niet als een dergelijk stuk aan te merken, nu uit de enkele omstandigheid dat namens een verdachte door een advocaat een rechtsmiddel is ingesteld, niet kan worden afgeleid dat die advocaat de verdachte ook bij de daaropvolgende behandeling als raadsman zal bijstaan (vgl. HR 17 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3320, *NJ* 2016/18). Met betrekking tot een na het instellen van het hoger beroep door een advocaat namens de verdachte op de voet van artikel 410 Sv ingediende appèlschriftuur kan dit anders zijn (vgl. HR 11 december 2012, ECLI:NL:HR:2012:BY4303, *NJ* 2013/30).

Het middel berust kennelijk op de opvatting dat een op de voet van artikel 257e Sv ingediend verzetschrift door een daartoe gemachtigde advocaat steeds heeft te gelden als een in 2.6.2 bedoeld stuk. Die opvatting is in haar algemeenheid onjuist, mede gelet op de onder 2.5.2 weergegeven wetsgeschiedenis waaruit blijkt dat – ook – voor het aanwenden van het rechtsmiddel van verzet zo veel mogelijk is aangesloten bij de reeds bestaande rechtsmiddelen in strafzaken.

In aanmerking genomen hetgeen onder 2.6.1 tot en met 2.6.3 is overwogen, geeft het oordeel van het hof dat het onder 2.3.1 aangehaalde verzetschrift niet in die zin behoefde te worden opgevat dat de verdachte zich in eerste aanleg van rechtsbijstand door mr. Bergmans had voorzien en dat, derhalve, het voorschrift van artikel 51 (oud) Sv niet is geschonden, niet blijkt van een onjuiste rechtsopvatting. Het is ook niet onbegrijpelijk, in aanmerking genomen de onder 2.3.1 weergegeven inhoud van het verzetschrift dat naar de kern genomen niet meer inhoudt dan dat verzet wordt gedaan, mr. Bergmans is gevolmachtigd tot indiening daarvan en wordt verzocht de zaak bij de politierechter aan te brengen en aan mr. Bergmans een ontvangstbevestiging te zenden.

Het middel is tevergeefs voorgesteld.

Opmerking verdient dat de regeling van artikel 39 Sv is gewijzigd met ingang van 1 maart 2017. De gevolgen van deze wijziging zijn besproken in het arrest ECLI:NL:HR:2017:2250.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-09-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:2256

Zaaknummer: 15/03926

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend, E.F. Faase en M.J. Borgers

Advocaten: B.A.M. Hendrix

Wetsartikelen: 51 Sv

RECHTSPRAAK

Slagende motiveringsklacht over bewezenverklarde gekwalificeerde diefstal.

Het middel klaagt dat de bewezenverklaring van het onder 4 ten laste gelegde ontoereikend is gemotiveerd.

Aangezien de bewezenverklaring onder 4, voor zover inhoudende dat de verdachte zich de toegang tot de plaats des misdrijs heeft verschaft door middel van inklimming, niet zonder meer kan worden afgeleid uit de inhoud van de door het hof gebezigde bewijsmiddelen, is de bestreden uitspraak in zoverre niet naar de eis der wet met redenen omkleed. Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 4 ten laste gelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-09-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:2259

Zaaknummer: 16/02467

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en M.J. Borgers

Advocaten: J.Y. Taekema

Wetsartikelen: 311 Sr

RECHTSPRAAK

Verdachte is ter terechtzitting in hoger beroep niet het laatste woord gelaten.

Het middel klaagt dat de verdachte niet het recht is gelaten het laatst te spreken.

Uit het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep blijkt niet dat aan de verdachte het recht is gelaten het laatst te spreken. Daarom moet het ervoor worden gehouden dat het in artikel 311 lid 4 Sv op straffe van nietigheid gegeven voorschrift niet in acht is genomen.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-08-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:2228

Zaaknummer: 16/02768

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 311 Sv

RECHTSPRAAK

Hof heeft bewezenverklaring niet naar eis der wet met redenen omkleed.

Het middel klaagt dat het hof de bewezenverklaring onder 2b, voor zover inhoudende dat de verdachte opzettelijk hennep heeft verkocht, ontoereikend heeft gemotiveerd.

Aangezien de bewezenverklaring, voor zover inhoudende dat de verdachte meermalen opzettelijk heeft verkocht een hoeveelheid van meer dan 30 gram van een materiaal bevattende hennep, niet zonder meer kan worden afgeleid uit de bewijsvoering, is de bestreden uitspraak in zoverre niet naar de eis der wet met redenen omkleed.

Het middel is gegrond.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 2b ten laste gelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-09-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:2254

Zaaknummer: 15/01395

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: I.T.H.L. van de Bergh

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Hoge Raad oordeelt over de schriftelijke kennisgeving van het optreden van de raadsman in eerste aanleg aan de griffier in het licht van de nieuwe regeling.

Het middel klaagt over de afwijzing door het hof van het verzoek tot terugwijzing van de zaak naar de rechtbank voor een nieuwe berechting in eerste aanleg.

Het middel berust op de stelling dat de verdachte in eerste aanleg was voorzien van rechtsbijstand door een raadsman, zodat ingevolge artikel 51 (oud) Sv een afschrift van de dagvaarding in eerste aanleg had moeten worden verzonden aan mr. P.C. Verloop.

Artikel 39 lid 1 (oud) Sv luidt:

‘De gekozen raadsman geeft van zijn optreden als zoodanig, wanneer de officier van justitie reeds in de zaak betrokken is, schriftelijk kennis aan den griffier. Is dat nog niet het geval, dan geeft hij van zijn optreden schriftelijk kennis aan den in de zaak betrokken hulpofficier.’

De Hoge Raad heeft het eerste lid van artikel 39 (oud) Sv aldus uitgelegd dat het een ordemaatregel bevat en dat een schriftelijke kennisgeving geen noodzakelijke voorwaarde vormt om als raadsman te kunnen optreden. Indien uit enig in het dossier aanwezig stuk aan de rechter of de andere justitiële autoriteiten kan blijken dat de verdachte voor de desbetreffende aanleg is voorzien van rechtsbijstand door een raadsman, behoort deze raadsman als zodanig te worden erkend (vgl. HR 19 december 2000, ECLI:NL:HR:2000:ZD2182, NJ 2001/161, r.o. 3.2.2). Dat neemt niet weg dat een advocaat die verzuimt voor de desbetreffende aanleg bedoelde schriftelijke kennisgeving te doen – volgens de wetsgeschiedenis ‘een niet noemenswaardigen last’ – het gevaar loopt ‘door de bij de zaak betrokken autoriteiten aanvankelijk niet als de raadsman van de verdachte te worden erkend en behandeld’ (*Kamerstukken II* 1913/14, 286, 3, p. 72) en dat hij als gevolg daarvan niet op de voet van artikel 51 (oud) (thans artikel 48) Sv afschrift ontvangt van de stukken die ter kennis van de verdachte worden gebracht.

Bij de op 1 maart 2017 in werking getreden wet van 17 november 2016, *Stb.* 2016, 476,

houdende wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enige nadere wetten in verband met aanvulling van bepalingen over de verdachte, de raadsman en enkele dwangmiddelen, is de regeling van het eerste lid van artikel 39 (oud) Sv vervangen door een regeling die inhoudt dat de gekozen raadsman alsook de door het bestuur van de Raad voor Rechtsbijstand aangewezen raadsman van hun optreden voor de verdachte kennisgeven aan de hulpofficier van justitie, de officier van justitie en tevens aan de rechter-commissaris ingeval deze uit hoofde van artikel 181-183 Sv onderzoekshandelingen verricht (artikel 38 lid 5 Sv en artikel 40 lid 2 Sv). Uit de geschiedenis van de totstandkoming van deze wet blijkt niet op welke wijze deze kennisgeving aan – kort gezegd – de (hulp)officier van justitie moet worden gedaan en evenmin waarom de (schriftelijke) kennisgeving aan de griffie is vervallen. In het bijzonder blijkt uit de wetsgeschiedenis niet hoe – ingeval de verdachte wordt gedagvaard om terecht te staan – de raadsman kan verzekeren dat hij door de rechter als zodanig wordt erkend en op de hoogte wordt gesteld van de terechtzitting teneinde aldaar zijn (kern)rol te vervullen (vgl. HR 7 mei 1996, ECLI:NL:HR:1997:ZD0442, NJ 1996/557). Evenmin voorzien artikel 38 en 40 Sv in de verplichting voor de in die bepaling genoemde personen om, indien de zittingsrechter wordt betrokken in de zaak, het desbetreffende gerecht te verwittigen van de kennisgeving van de raadsman.

Dit betekent dat de tegenwoordige regeling licht aanleiding kan geven tot fouten en misverstanden omtrent de vraag of de verdachte is (of werd) bijgestaan door een raadsman en dat daardoor een ordelijk procesverloop in gevaar komt. Uit niets blijkt dat de wetgever dit risico onder ogen heeft gezien en nog minder dat hij dit heeft aanvaard. Daarom moet, gelet op het belang van een goede organisatie van de rechtspleging – waaronder begrepen het belang dat op niet voor misverstand vatbare wijze is vastgelegd dat de verdachte op de terechtzitting zal worden bijgestaan door een raadsman – onder het huidige wetboek en in afwijking van de hiervoor vermelde rechtspraak, worden aangenomen dat een advocaat die heeft verzuimd aan de griffie van het desbetreffende gerecht schriftelijk kennis te geven dat hij bij de behandeling van de zaak ter terechtzitting zal optreden als gekozen of aangewezen raadsman van de verdachte, zich niet met vrucht erop kan beroepen dat hij voor de desbetreffende aanleg ten onrechte niet als raadsman is erkend, dus ook niet indien hij wel de in artikel 38 lid 5 Sv en artikel 40 lid 2 Sv bedoelde kennisgeving aan de (hulp)officier van justitie en/of de rechter-commissaris heeft gedaan. Het kennisgeven van genoemd optreden bij de behandeling van de zaak ter terechtzitting dient te geschieden bij separaat schrijven waarin voldoende nauwkeurig is aangegeven – door vermelding van onder meer het parketnummer en, voor zover bekend, het griffie- of rolnummer – op welke zaak het optreden betrekking heeft.

Nu de advocatuur tot dit arrest niet bedacht behoefde te zijn op de onder 2.5.4 geformuleerde regels betreffende het schrijven aan de griffie, ziet de Hoge Raad aanleiding om als

overgangsmaatregel een uitzondering op die regels te aanvaarden in gevallen waarin de advocaat zich in de periode van 1 maart 2017 tot 1 oktober 2017 overeenkomstig artikel 38 lid 5 Sv of artikel 40 lid 2 Sv heeft gesteld bij de hulpofficier van justitie, de officier van justitie of de rechter-commissaris.

Blijkens de vaststellingen van het hof was de brief van 23 mei 2013 van mr. Verloop aan het Openbaar Ministerie niet aanwezig in het dossier dat de politierechter ter beschikking stond bij de behandeling van de onderhavige strafzaak in eerste aanleg en is omtrent de inhoud van die brief gebleken dat daarin is verzocht om 'het toezenden van stukken'. Gelet hierop getuigen 's hofs oordelen dat de brief niet kan worden aangemerkt als een schriftelijke kennisgeving als bedoeld in artikel 39 (oud) Sv en dat niet uit enig in het dossier aanwezig stuk is gebleken dat de verdachte voor de zitting in eerste aanleg was voorzien van rechtsbijstand door een raadsman, niet van een onjuiste rechtsopvatting en zijn zij niet onbegrijpelijk.

Het middel is tevergeefs voorgesteld.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-09-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:2250

Zaaknummer: 16/00697

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend, E.F. Faase en M.J. Borgers

Wetsartikelen: 51 Sv en 39 Sv

RECHTSPRAAK

Het hof heeft de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel via de eenvoudige kasopstelling ontoereikend gemotiveerd.

Het middel klaagt dat de schatting door het hof van het door de betrokkene wederrechtelijk verkregen voordeel onvoldoende (begrijpelijk) is gemotiveerd.

Het hof is bij de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel uitgegaan van een berekeningswijze die pleegt te worden aangeduid als de eenvoudige kasopstelling. Deze berekeningswijze komt niet alleen in aanmerking bij toepassing van het derde lid van artikel 36e Sr, maar kan ook worden gehanteerd bij toepassing van het tweede lid van artikel 36e Sr, indien het aan de hand van die berekening vastgestelde bedrag in voldoende mate kan worden gerelateerd aan het feit of de feiten waarvoor de betrokkene is veroordeeld dan wel aan andere strafbare feiten als bedoeld in artikel 36e lid 2 Sr of, voor zover deze zijn begaan voor 1 juli 2011, soortgelijke feiten en/of feiten waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd, als bedoeld in artikel 36e lid 2 (oud) Sr.

Geen rechtsregel verzet zich ertegen dat in de eenvoudige kasopstelling ook door de betrokkene gedane contante uitgaven worden betrokken die betrekking hebben op of in relatie staan tot voorwerpen die onderdeel uitmaken van een bewezenverklaring ter zake van (gewoonte)witwassen. Het enkele feit dat in de eenvoudige kasopstelling dergelijke uitgaven in aanmerking zijn genomen, brengt evenwel niet met zich dat de uitkomst van de kasopstelling bij toepassing van artikel 36e lid 2 Sr geheel als wederrechtelijk verkregen voordeel uit uitsluitend dat (gewoonte)witwassen kan worden aangemerkt (vgl. HR 14 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:414, *NJ* 2017/151).

Het hof heeft kennelijk geoordeeld dat de uitkomst van de gebezigde kasopstelling het door de betrokkene daadwerkelijk wederrechtelijk verkregen voordeel representeert. Dat oordeel is evenwel zonder nadere motivering, die ontbreekt, niet begrijpelijk.

Immers, indien het hof toepassing heeft willen geven aan artikel 36e lid 2 (oud) Sr, is het oordeel ontoereikend gemotiveerd, aangezien het hof in het midden heeft gelaten of het bedrag waarop het wederrechtelijk genoten voordeel is geschat, is gerelateerd aan

(uitsluitend) het bewezenverklaarde witwassen dan wel (mede) aan de bewezenverklaarde overtredingen van de Opiumwet en/of soortgelijke feiten en/of feiten waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd, als bedoeld in artikel 36e lid 2 (oud) Sr.

Indien het hof heeft beoogd toepassing te geven aan artikel 36e lid 3 (oud) Sr, is het oordeel eveneens ontoereikend gemotiveerd. Uit de overwegingen van het hof blijkt immers niet dat aan de in die bepaling gestelde toepassingsvoorwaarden is voldaan, in het bijzonder niet aan het in het onderhavige geval nog geldende vereiste dat een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld (vgl. HR 29 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2714, *NJ* 2017/105).

Voor zover het hof tot uitdrukking zou hebben willen brengen dat het bedrag van € 125.800, zijnde het bedrag dat de betrokkene in de periode waarop de kasopstelling ziet, meer heeft uitgegeven dan zijn legale contante inkomsten in de desbetreffende periode hebben bedragen, is verkregen door middel van of uit de baten van het bewezenverklaarde witwassen, zou dat oordeel kennelijk zijn gebaseerd op de opvatting dat genoemd bedrag, nu dit voorwerp van witwassen was, reeds daardoor wederrechtelijk voordeel vormde. Die opvatting is echter niet juist (vgl. HR 19 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY5217, *NJ* 2013/293).

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-09-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:2258

Zaaknummer: 16/02067

Rechters: A.J.A. van Dorst, E.S.G.N.A.I. van de Griend en E.F. Faase

Advocaten: B.P. de Boer

Wetsartikelen: 36e Sr

RECHTSPRAAK

Aanvraag tot herziening niet-ontvankelijk.

De aanvraag tot herziening is aan dit arrest gehecht en maakt daarvan deel uit. De Hoge Raad heeft voorts kennisgenomen van alle nadien, tot aan de datum van dit arrest binnengekomen correspondentie met betrekking tot deze aanvraag.

Bij arrest van de Hoge Raad van 13 december 2011, ECLI:NL:HR:2011:BU7733 is een eerdere aanvraag tot herziening van het arrest van het hof afgewezen. Nu de onderhavige aanvraag steunt op dezelfde grond welke in die beslissing ongenoegzaam is geoordeeld, kan, evenals in het arrest van de Hoge Raad van 28 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1344 reeds is geoordeeld, de aanvrager niet in zijn aanvraag worden ontvangen.

De Hoge Raad verklaart de aanvraag tot herziening niet-ontvankelijk.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-08-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:2230

Zaaknummer: 17/02279

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: H.M. Dunsbergen

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Verdachte is niet het recht gelaten het laatst te spreken tijdens het onderzoek ter terechtzitting in hoger beroep.

Het middel klaagt dat de verdachte niet het recht is gelaten het laatst te spreken.

Uit het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep blijkt niet dat aan de verdachte het recht is gelaten het laatst te spreken. Daarom moet het ervoor worden gehouden dat het in artikel 311 lid 4 Sv op straffe van nietigheid gegeven voorschrift niet in acht is genomen.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-08-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:2229

Zaaknummer: 16/03964

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: R.I. Takens

Wetsartikelen: 311 Sv